

2. Люзьяк М.Е. Інструменти грошово-кредитної політики НБУ та їх вплив на депозитний і кредитний ринки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=838>.

3. Офіційний сайт Національного Банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

Євгеній НОВОСЬОЛОВ

*студент факультет обліку і фінансів
Кіровоградський національний технічний університет*

Науковий керівник:
к.е.н., доцент Кравченко В.П.

ІНОЗЕМНИЙ КАПІТАЛ В УКРАЇНСЬКИХ БАНКАХ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Наявність іноземного капіталу в банківській системі будь-якої країни має ряд як позитивних, так і негативних рис. Розглянемо докладніше, які саме банки вважаються банками з іноземним капіталом та хто має право на частку в капіталі банку, що діє на території України.

Згідно з Законом України «Про банки і банківську діяльність» банком з іноземним капіталом вважається банк, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному іноземному інвестору, становить не менше 10%. Банківська система України сьогодні відкрита для входження іноземного капіталу, чинне законодавство дає можливість створювати в Україні банки із 100 % іноземним капіталом, але обов'язкова вимога - це мають бути дочірні банки, що діють у правовому полі України.

Розглянемо кількісну характеристику іноземного капіталу в Україні. Так, станом на 01.01.2014 року кількість діючих банків з іноземним капіталом становила 49, з них 19 банків – зі 100 % іноземним капіталом.

Аналізуючи період з 2004 по 2014 роки, можна розрахувати, що кількість банків з іноземним капіталом у банківській системі зросла у 2,7 рази, в тому числі із 100-відсотковим капіталом – у 3 рази. Частка зарубіжних інвесторів у статутному капіталі вітчизняного банківського сектора за ці роки збільшилася з 9,6 % до 34,0 %, але з 2011 році спостерігається зменшення частка іноземного капіталу (у 2013 році на 7,9% порівняно з 2011).

Впродовж 2005-2008 років навколо українських банків спостерігався справжній ажіотаж. Частка іноземного капіталу в українській банківській системі сягала 42%. А їх материнські структури на початок 2009 року вклали в свої українські дочірні підрозділи близько 50-40 мільярдів євро. Пов'язано це було з тим, що гроші, запозичені в Європі під низькі відсотки, могли бути розміщені в Україні під значно вищі.

Російська Федерація на сьогоднішній день є лідером серед країн-учасників банківського сектору України. З 2011 року частка капіталу Російської федерації в статутному капіталі банків стала найбільшою (9%), зростаючи до 12% станом на 01.01.2014, за нею з великим відривом йдуть Кіпр (6,35%), Австрія (4,96%), окрім цих держав в Україні представлені Угорщина, Польща, Нідерланди, Греція, Британія, Італія, Казахстан, Ірландія, Сполучені Штати Америки. Зокрема, в десятиці

найбільших банків частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків розподілилась наступним чином (табл.1):

За 2014 рік кількість банків, які мають банківські ліцензії Національного банку України, скоротилася з 180 до 163 банків. Протягом року було визнано неплатоспроможним 33 банки, по 17 з яких були прийняті рішення про ліквідацію. Крім того, у двох банків були відкликані та анульовані банківські ліцензії у зв'язку з анексією Криму. Кількість банків з іноземним капіталом зросла з 49 до 51 банку (31% від загальної кількості банків, що мають ліцензію), з них 19 банків (12%) – зі 100% іноземним капіталом. Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків на 01.01.2015 становила 32.5% (на 01.01.2014). Таким чином статистичні дані доводять, що банки з іноземним капіталом більш стійкі до кризових явищ. Виключенням серед найбільших українських банків є лише «Надра Банк», який потрапив до числа банкрутів.

Таблиця 1

**Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків
I групи станом на 01.01.2014***

№	Банк	Активи, млн.грн.	Частка іноземного капіталу, %	Країна-власник
1	Приватбанк	214491	17,3	Віргінські острови
2	Дельта банк	55298	29,39	США
3	Райффайзен банк Аваль	43460	96,45	Австрія
4	UniCredit (Укрсоцбанк)	43057	98,48	Австрія
5	Промінвестбанк	39737	98,6	Російська Федерація
6	Сбербанк Росії	35095	100	Російська Федерація
7	Надра	31116	89,96	Кіпр
8	Альфа-банк	29293	80,1 19,89	Кіпр, Російська Федерація
9	ВТБ банк	25286	99,97	Російська Федерація
10	Укрсіббанк	24112	84,99	Франція

*Примітка. Складено за даними сайтів банків

Обнадійливим для банків з іноземним капіталом є те, що значна їх частина в Україні належить великим світовим фінансовим групам, для яких репутаційні втрати при можливому банкрутстві їхніх українських дочок значно вище, ніж їхні прямі збитки від ведення бізнесу в Україні. Тому вони будуть проводити активну докапіталізацію своїх дочірніх банків для поліпшення ситуації.

Розглянемо, переваги та недоліки наявності банків з іноземним капіталом.

До переваг відносяться:

- залучення в економіку України зарубіжних інвестиційних ресурсів;
- впровадження нових банківських послуг;
- запозичення новітніх технологій;
- міжнародний досвід;
- збільшення обсягу кредитних ресурсів;
- здешевлення банківських послуг;
- посилення конкуренції на банківському ринку.

Серед недоліків варто виділити:

- ризик «залежного розвитку» вітчизняного банківського сектору від тенденцій на світовому ринку;

- витіснення українських банків більш капіталізованими іноземними банками;
- задоволення інтересів країни походження капіталу;
- неможливість здійснення повного контролю за операціями іноземних банків.

Отже, зазначимо те, що високі відсоткові ставки в Україні є в цілому сприятливими для притоку іноземного банківського капіталу, проте нестабільне соціально-економічне становище, що склалося в Україні в 2014-му та поглиблення кризи в 2015-му, безумовно, погіршує інвестиційний рейтинг вітчизняної банківської системи. Особливо це стосується російського капіталу в українських банках та діяльності банків з капіталом, що повністю належить Російській Федерації. Передусім, велику роль мали б відігравати санкції проти Росії, але чомусь російський капітал і надалі продовжує спокійно себе почувати на українському ринку банківських послуг, незважаючи навіть на те, що ці банки, які активно розвивалися в попередні роки, зараз змушені знизити темпи свого розвитку в Україні або навіть скорочувати обсяги бізнесу в країні. Так, банк «Русский стандарт» просто змінив бренд на «Форвард банк». Можливо, варто очікувати більш рішучих дій українського уряду найближчим часом.

Список літератури:

1. Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL <http://www.minfin.com.ua/>
2. Сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL <http://www.bank.gov.ua/>
3. Сайт банку «Надра» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL <http://www.nadrabank.ua>

Наталія ПЛІШАКОВА
аспірант кафедри фінансів

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ОГЛЯД ДОСВІДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Виникнення проблеми забезпечення фінансової стабільності у будь-якій країні пов'язано з формуванням її державності та становленням національних економічних інтересів. При визначенні курсу фінансової політики актуальним є врахування світового досвіду щодо розв'язання складних проблем забезпечення фінансової стабільності, переймаючи з нього позитивні елементи та уникаючи – негативні, адаптуючи міжнародний досвід до умов сьогодення.

Проблематиці дослідження фінансової стабільності присвячена велика кількість праць, вагомий внесок у цій сфері зробили такі вчені, як В.Корнеєв, О.Барановський, І.Лютий, В.Міщенко, С.Науменкова, Т.Ковальчук, Т.Унковська, Я.Жаліло, А. Чухно та ін.

Наприкінці 90-х років ХХ ст. у зарубіжних і вітчизняних наукових виданнях розпочалася досить гостра дискусія щодо принципів, показників оцінки та індикаторів стабільності фінансового сектору, а також його окремих складових – банківської системи та ринків капіталу. Фінансові та економічні кризи, які упродовж усього ХХ століття спостерігалися в різних країнах світу, зумовили необхідність всебічного дослідження та розробки відповідних заходів і методів прогнозування, попередження кризи, а також шляхів виходу з них [3].